

tikoteekki

HYP

Huomioivaa Yhdessäoloa Päivittäin
ihmisille, jotka ovat vaarassa jäädä
yksin

HYP-jakson käynnistyskokous

Tutustu myös opasvihkoon
*Sheridan Forster: Huomioivan
yhdessäolon malli HYP*

www.tikoteekki.fi

Mikä HYP on

HYP

- HYP on lyhenne sanoista **Huomioivaa Yhdessäoloa Päivittäin**
- HYP on asenne ja yhdessäolotapa:
- HYP-asenne:
  - jokainen ihminen tarvitsee vuorovaikutusta toisten kanssa
- HYP-yhdessäolotapa:
  - ole 10 minuuttia vuorovaikutuksessa tukea tarvitsevan ihmisen kanssa siten, että huomiosi on 100 %:sti vain hänessä.

www.tikoteekki.fi

Miksi HYP tarvitaan

- Joillakin ihmisillä on riski jäädä ilman vuorovaikutusta, koska
  - He eivät osaa aloittaa vuorovaikutusta
  - He eivät saa vuorovaikutusta jatkumaan
  - Toisten on vaikea ymmärtää heidän yksilöllistä tapaansa viestiä

www.tikoteekki.fi

HYP asenne:

Jokainen ihminen tarvitsee vuorovaikutusta toisten kanssa

- Kyky olla lähellä muita ja kyky nauttia yhdessäolosta ovat kommunikoinnin perustaitoja. **Näiden taitojen oppimiseen on oikeus saada tarvittaessa tukea.**
  - Tukea tarvitsevien ihmisten vuorovaikutuskumppaneiden tulee hallita kontaktin solmimisen ja vuorovaikutuksen taidot.
- Kontaktin ja vuorovaikutuksen tulee olla **mielekäästä ja tuottaa iloa** molemmille osapuolille.
  - **Vuorovaikutuskumppanin tulee mukauttaa omaa tapaansa viestiä** sellaiseksi, että tukea tarvitseva ihminen ymmärtää viestin merkityksen.

www.tikoteekki.fi

Mitä taitoja tarvitset

Tukea tarvitsevan ihmisen vuorovaikutuskumppanina

- osaat heittäytyä vuorovaikutukseen
- haluat viettää aikaa ja olla yhdessä hänen kanssaan
- osaat havainnoida, minkälainen yhdessäolo on hänen kannaltaan mielekästä
- pystyt päästämään irti sellaisista toiminta- ja vuorovaikutustavoista, jotka eivät toimi ja kokeilemaan niiden sijaan jotakin uutta
- osaat pohtia vuorovaikutustilanteita ja oman vuorovaikutustapasi merkitystä ja kirjata havaintojasi muistiin.

www.tikoteekki.fi

Mikä HYP-hetki on

- Ole 10 minuuttia hänen kanssaan ja keskity 100 %:sti vain häneen.
- Muista, että tilanteella ei ole muuta tavoitetta kuin mukava yhdessäolo.
- Kokeile erilaisia asioita hänen kanssaan ja katso, miten hän vastaa. Vastaako hän nopeasti, hitaasti, kielteisesti, myönteisesti, kiinnostuneesti vai vetäytykö hän pois.
- Joskus ihmiset vastaavat parhaiten sellaiseen tekemiseen, jota he tekevät myös itse. Havainnoi, mitä hän tekee, jos äännelet tai liikutat itseäsi samalla tavalla kuin hän.
- Havainnoi, millaista vuorovaikutuksenne on. Onko se hidasta, nopeaa, äänekästä, pehmeää, yksinkertaista, toistavaa...?
- Ja ennen kaikkea, havainnoi, onko vuorovaikutuksenne hänen kannaltaan mielekästä.
- Kirjaa muistiin, mitä 10 minuutin aikana tapahtui.

www.tikoteekki.fi

Kenelle HYP voisi sopia?

Keskustelua

- *Ketkä yhteisössä voisivat hyötyä HYP:stä?*

www.tikoteekki.fi

Ideoita HYP-hetkiin

- *Valitaan yksi ihminen*
- *Mietitään, millainen hän on vuorovaikutustilanteissa. Mitä hän tekee?*
- *Mietitään, mitä hänen kanssaan voisi tehdä?*
- *Kokeillaan käytännössä*
  - *Toinen näyttää, millainen hän on vuorovaikutuskumppanina*
  - *Toinen miettii, mitä hänen kanssaan voisi tehdä yhdessä*
- *Keskustellaan*
- *Valitaan toinen ihminen ja mietitään, kokeillaan ja ideoidaan vastaavalla tavalla*
- *Jne.*

www.tikoteekki.fi

Ideoita HYP-hetkiin

- Katsokaa tilassa liikkuvia esineitä
- Olkaa kasvokkain
- Puristakaa toistenne käsiä
- Keskustelkaa aivastelemalla vuorotellen
- Kutitelkaa
- Heilutelkaa käsiänne
- Heilutelkaa sormianne ja leikkikää sormileikkejä
- Kehittäkää yhteinen leikki ja ennakoikaa leikin huippukohtaa pitämällä tauko ennen sitä
- Kurkotelkaa esineitä
- Leikkikää mäiskintä- ja potkuleikkejä
- Matkikaa toistenne ilmeitä
- Iskekää silmää
- Räpytelkää silmiä vuorotellen
- Tehkää käsillä ”yläfemmat” ja ”alafemmat”
- Leikkikää ”Harakka huttua keittää”
- Leikkikää äänillä
- Puhaltakaa toistenne käsiin, poskiin...
- Tavoitelkaa suun lähelle laitettua herkkupalaa kielellä
- Kuiskutelkaa
- Rakentakaa vuorotteluleikki siitä, mitä olette milloinkin tekemässä

www.tikoteekki.fi

Pohdittavaa

- kosketus vuorovaikutuksessa – *kosketuksen tarve vs. rajat*
- lasten laulut vuorovaikutuksessa – *motivoivuus vs. ikätasoisuus*
- leikit vuorovaikutuksessa – *motivoivuus vs. ikätasoisuus*
- esineet ja kuvat vuorovaikutuksessa – *hän johtaa vuorovaikutusta vs. esine johtaa vuorovaikutusta*
- henkilökemiat – *hän pitää tavasta, jolla kumppani on vuorovaikutuksessa vs. hän pitää juuri tuosta kumppanista*
- vuorovaikutus sellaisen henkilön kanssa, jolla on taipumus satuttaa itseään tai kumppania – *tunteet, rajat*
- entä jos HYP-hetkille ei tunnu olevan aikaa – *10 minuuttia keskittyneesti vs. muutamia minutteja silloin tällöin*
- entä jos HYP-hetket toteutuvat, mutta niistä ei tehdä muistiinpanoja – *edistysaskeleet saadaan talteen ja tieto on kaikkien käytössä vs. HYP-tilanteet ovat muistin varassa*
- miten huomioidaan ja vastataan muiden vuorovaikutuksessa tukea tarvitsevien ihmisten viesteihin silloin, kun HYP-hetki yhden ihmisen kanssa on kesken – *selkeät, yhdessä sovitut toimintatavat*

www.tikoteekki.fi

Kysymyksiä ennen HYP-jakson aloittamista

Osallistujien ajatukset kirjataan muistiin ja niihin palataan yhteenvetokokouksessa.

- *Mitä hyötyä yhteisöllenne voi olla HYP:stä?*
- *Millä perusteella valitsitte kumppanin, jonka kanssa toteutate HYP-jakson?*
- *Miten toivotte valitsemanne kumppanin hyötyvän HYP-jaksosta?*

www.tikoteekki.fi

Muistiinpanojen tekeminen

- Kirjoita jokaisen HYP-hetken jälkeen muistiin
  - Mitä tapahtui
  - Mikä sujui hyvin
  - Mikä ei sujunut
  - Mitä kokeilen seuraavalla kerralla
- ➡ Edistysaskeleet jäävät talteen, näkyviksi ja niistä voi kertoa
- ➡ Vuorovaikutukseen on helpompi virittäytyä

www.tikoteekki.fi

Koosteen tekeminen muistiinpanoista

- Muutaman viikon välein joku vuorovaikutuskumppaneista tekee koosteen HYP-jakson muistiinpanoista:
  - Mikä sujui hyvin HYP-jakson aikana
  - Vastauksia, joita häneltä voi odottaa
  - Mikä ei sujunut
  - Mitä opimme

- HYP-kooste on apuna, kun yhteisössä arvioidaan, miten HYP:n toteuttaminen on sujunut.

www.tikoteekki.fi

Miten jatkatte tästä eteenpäin

Keskustelua

- *ketkä yhteisössä hyötyvät HYP:stä?*
- *ketkä toteuttavat HYP-hetkiä heidän kanssaan?*
- *milloin HYP-hetkiä toteutetaan?*
  - *kirjaaminen kalenteriin jokaisen päivän kohdalle (kuka, milloin, missä)*
- *miten varmistetaan, että HYP-hetkiä ei häiritä ja keskeytetä?*
- *kuka tekee koosteen HYP-lomakkeille kirjatusta asioista?*
- *millaisin väliajoin HYP:n toteuttamista arvioidaan?*

www.tikoteekki.fi